



טורי שפירא דב

81062

בן מניה ואליעזר-לזר

נולד ב- י"ד בתשרי תרפ"ט 28.9.1928

התגייס לצה"ל ב- 1948

שרת בגדוד "גדעון" (13)

נפל ב- כ' בכסלו תש"ט 22.12.1948

בקרוב על משלט 86 בנגב.





שפירא זבי (נכה)

בן מניה ואליעזר-לזר, נולד ביום י"ד בתשרי תרפ"ט (28.9.1928) בעיר אודיסה, ברית-המועצות ועלה לארץ עם הוריו ב-5.11.1933. כאן סיים 6 כיתות בבית-הספר היסודי "אליאנס" ושנה אחת למד בבית-הספר האנגלי סנט-לוקס. עבד בחברת "פלתורס", עד שנאסר על-ידי הבריטים. עוד בטרם מלאו לו 14 שנה הצטרף לאצ"ל ובהיותו כבן 16 נאסר על-ידי הבריטים ונשלח ללטרון. כעבור מחצית השנה שוחרר, אך נעצר שוב אחרי פיצוץ מלון "המלך דויד" בירושלים.

עם גבור המתיחות בארץ הועבר למחנה עתלית ומשם שוחרר והצטרף מיד לחבריו שלחמו בחיפה. דוב סיים קורס מפקדי כיתות והשתתף בקרבות על הבית מאחורי קולנוע "ארמון". הוא היה ראשון לכובשי הבית. אחרי שחרור חיפה התגייס לגדוד אצ"ל בצבא, אך כאשר הועלתה אוניית-הנשק של האצ"ל "אלטלנה" באש, עזב את מחנהו וכעבור זמן-מה הצטרף לגדוד בחטיבת "גולני". הוא השתתף בקרבות הגליל, ולאחר-מכן ירד עם החטיבה לנגב. השתתף, כמפקד כיתה, במבצע "אסף", לבלימת ניסיונות התקדמות מצריים מהרצועה מזרחה ובקרבות אלה הושמדו מספר טנקים של האויב. ביום כ' בכסלו תש"ט (22.12.1948), במבצע "חורב", יצא עם גדודו לכבוש את משלט 86, מצפון לחאן-יונס, כדי ליצור הסעייה באגף המערבי של החזית. לפני הפעלת המאמץ העיקרי באגף המזרחי. דוב נפצע קל במצחו, ירד מהגיף שלו, העלה עליו פצועים ושלחם לעורף, ועד שחזר רכבו - נפגע מרסיס פצצה. דוב נלקח לקיבוץ גבולות, בדרך איבד דם רב ומת לפני שהגיע למקום. הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בחיפה.

"יהי זכרו ברוך"



דב נולד בעיר אודסה
שבברית המועצות



הצטרף לאצ"ל עוד טרם מלאו לו 14
שנה.

בהמשך הועבר למחנה
עתלית.



חטיבת גולני בשנת '48

"חטיבת הגליל והעמקים"

לימים הועברה נפת תל-חי (וגדוד "אלוף") לאחריות חטיבות "יפתח" ו"עודד" שפעלו בגליל העליון המזרחי, ובחטיבת גולני הוקם גדוד חי"ר נוסף, גדוד "גורן", שאחר-כך התאחד והתמזג עם גדוד "דרור", ובמקומם הוקם גדוד הפשיטה הממוכן.

במשך עשרה חודשים ארוכים, מחורף תש"ח (פברואר 1948) ועד סתיו תש"ט (נובמבר 1948), כונתה חטיבת גולני, "חטיבת הגליל והעמקים" – עד שירדה לנגב בתום הקרבות בחזית הצפון. ואכן היתה חטיבת גולני כפי שכתב עליה לימים רב-אלוף יגאל ידין (בחקדמה לספר "אילן ושלח" – דרך הקרבות של חטיבת גולני במלחמת העצמאות): "אחת הדוגמאות המאלפות ביותר לתהליך הקמת צבא הגנה לישראל... דוגמה נאה ומאלפת ליצירת הכוח הצבאי, למקור שאיבתו: אהבת הארץ, הקשר לאדמה ורוח החלוציות העקשנית המציינת את יישובינו החקלאיים למן ראשוני המתיישבים בגליל ועד לאחרון הקיבוצים בעמק..."

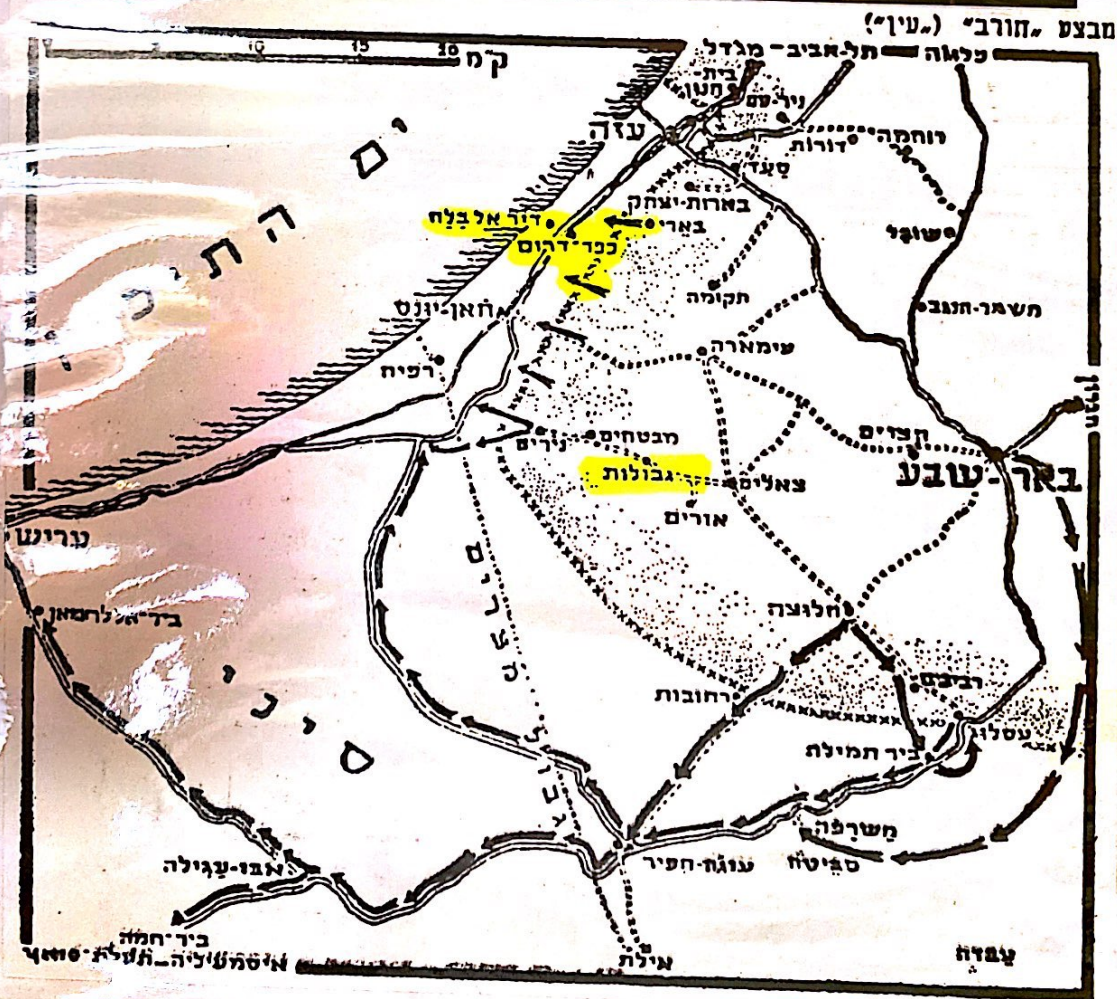
הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב-פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ-ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי-אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן נאלצו כקשריות או חובשות קרבות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים – התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחזותה המיוחדת, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שניקה בגושי התיישבות אלו. ציינו אותה תכונותיו של עובד-האדמה ויושב-הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."



מהופעת הטנקים הראשונים, בשעה 06.00 ובמשך כל היום, היינו נתונים ללחץ-שריון. (אכן, היטבנו להשיג את משיכת כוחותיו אלינו — מספר רב משריוניו רותקו אלינו — (20), חלק מהם נהרס לחלוטין, או שחוצא מכללי-פעולה לזמן ממושך). לעתים הסתפק האויב במתן-אש מתותחיו וממקלעיו ולעתים הסתער עלינו — ובידינו 4 פיאטים בלבד. אך הם היו בידי בחורים היודעים היטב את מלאכתם ואינם נרתעים מסכנה. חקר-אות: "טנק מצפון! — פיאט — הנה — פיאט לשם", — נישאו בלי-הרף על פני המשלט. העיפים מבין הפיאטיסטים הוחלפו, במקום הפצועים באו אחרים — והטנקים לא פרצו את עמדותינו, והלוחמים לא נסו. להיפך — למדו לבזז לאויב-חמורין, בדעתם, כי בלעדי חיל-הרגלים הבא בעקבותיו, לא יוכל לנו. והן רגלים לא יעמדו בפנינו!

משהתקרבו הטנקים כדי טוח פעולה של הפיאטים (לא היו לנו כל כלי נשק נגד-טנקים אחרים מלבדם, כיון שהתותחים, שנועדו לנו, נמצאו בשיירת הדרג המסיע שנפגעה עוד בדרכה אלינו), נורו בם כמה פגזים. הטנק הראשון נפגע בשרשרתו ונשאר על עמדו, אולם הוסיף להמטיר עלינו מתותחו במשך כל זמן ההתקפה. תימרונים אלו נמשכו עד 09.00 לערך; אותה שעה פתח האויב בהפגזה ממרגמות (תותחים, משום-מה, כמעט שלא פעלו בכלל). ההפגזה בעצמתה לא דמתה כלל לזו שכובדנו בה במבצע הקודם, מה שהקל לא מעט על הרגשתם של הבחורים. בחיפוי זה נתרכו רכב שריון נוסף במקומות שונים בחצי-גורן רחבה משלושת עברינו. מאחורי שלוות הרכס הבולטת כלפי מערב, אשר היתה בתצפיתנו עד גדר צברים המרוחקת מאתנו כדי 150 מטר, ואלו ממנה והלאה — שטח מת, — שם נתרכו חיל-הרגלים.





סיור מפקדים לפני הקרב

חסרנו כמעט כל נשק שיוכל לפעול. רובים אחדים בלבד המשיכו לירות וכמות התחמושת הצטמצמה ביותר. המחלקות לא היו מאורגנות, והאנשים פזורים היו בכל המשלט. ערבוביה שלטה מסביב, והגשם התגבר. האויב, אף הוא, לאחר שנהדף, היה מחוסר ארגון. פה ושם חזרו טנקים והתארגנו מאחור. היתה הפוגת בינים קצרה. חיל הרגלים של האויב שב להתרכז מאחורי המשוכות. רציתי לנצל את ההפוגה ואת מצב־רוח האנשים הנפונים לכל ולערוך התקפת־נגד פנים־אל־פנים, כדי להכריע בזאת את לשון המאזנים המתנוודת — לטובתנו. כדי לא לבד זמן, ריכזתי את האנשים שמסביבי לעבר המחלקה השנייה, הצפונית, שנפגעה פחות מחברתה, והחילונו לנוע יחד, שפופים לעבר אגפו הצפוני של חי"ר המצרי. עם התקדמותנו נודקו טנק לפנינו. הוריתי לפיאטיסט להטיל בו את הפגז האחרון שנותר לנו ומיד לאחר זאת להסתער על ריכוז־הרגליים. אלא שבאותו רגע ממש נתגלה לנו ריכוז של משורינים שנמצא במרחק 250 מ' מצפון־מערב לנו ואשר שם לא כל אפשרות להתקפה־נגדית. הוריתי לבחורים לחזור לעמדותיהם הקודמות. כל האגף הצפוני שלנו כוסה באש שהומטרה עלינו מצפון, ומספר אנשים נפגעו, ביניהם מפקד המחלקה. הלכתי אל הסמג"ד כדי למסור לו אינפורמציה ולקבל הוראות לפעולה. כשהגעתי אליו נמסרה כבר הוראת נסיגה לפלוגה ב' וזו נמצאה כבר בנסיגה מלאה. חזרתי לאנשי שעה שהמשורינים, שגתאוששו מנסיגתנו, שבו והתקרבו אל העמדות המוחזקות. לא היתה לי כל שהות לערוך את היחידות לקרב־נסיגה. האנשים ראו, שעדפם מתרוקן ומספר הפצועים הגדול ביותר היה אצלנו. לא היו לנו אנשים וכוח מספיקים לאסוף את כל הפצועים — והמשורינים הולכים וקרבים. קפצתי לעמדות הקדמיות והוריתי למפקדי המחלקות שיתחילו לסגת והשתדלתי לפקח על פגזי הפצועים. היו מקרים שאנשים סירבו, פשוט, לסגת, באיומים ובבעיטות הוצרכתי להוציאם ממקומותיהם.



שפירא דב ז"ל



בשלכת נושב כבר הסתיו
האבק בדרכים אט שקע
והיום רק אליך נשרף
וחולם על פגישה רחוקה

הן אפשר כי עוד ערב יבוא
והשער יחרוק לו דומם
ועיניך יהיו כה טובות
כמו אין מלחמה בעולם

הן אפשר, הן אפשר
שיהיה זה פשוט כבר מחר
הן אפשר ובג'פ שעבר
שאגו בחורים כי נגמר
הן אפשר הן אפשר
שיהיה זה פשוט, כבר מחר

הן אפשר כי חדרך העצוב
מחכה בחיוורון קירותיו,
וקורא הוא לשנינו לשוב
מקרבות, מדרכים ומסתיו

הן אפשר, כי פתאום נפגש
במשלט, או בדרך עפר
הן אפשר, בין עשן ובין אש
גם לחלום שהכל כבר נגמר





שפירא זב

1928-1948

